

Lastenboek

Biodia

Eerlijke lokale bioproducten

Auteur: Lieve Vercauteren - VREDESEILANDEN
Aanpassingen versie 2: Gert Engelen - Vredeseilanden

Biodia is een merk van:

Biosano bvba,
Carolinallei 6,
B-2930 Brasschaat
T +32 3 664 17 69,
F +32 3 664 16 13
info@biosano.be
www.biosano.be

Introductie

Biodia is een merk dat staat voor **eerlijke lokale bioproducten**. Het merk wordt beheerd door Biosano bvba, verdeler van biologische producten. Met Biodia wil Biosano bijdragen aan duurzaamheid in de Belgische landbouw, in al zijn facetten: economisch, ecologisch en sociaal.

Onder Biodia gaat Biosano **lange-termijn handelsrelaties** aan met Belgische biologische landbouwers. De producenten met wie wordt samengewerkt zijn familiale bedrijven die zich verenigen in een coöperatieve of een feitelijke vereniging of zijn sociale economie-bedrijven.

Onder familiale bedrijven verstaan we bedrijven die beheerd worden door de leden van een gezin die ook het grootste deel van de arbeid op het bedrijf op zich nemen.

De **prijs** die de boer ontvangt voor zijn product is gebaseerd op productiekosten, een correcte verloning en ruimte voor investeringen en staat dus los van prijsfluctuaties op de wereldmarkt. Voor elke productsector wordt een prijsberekenningsmodel ontwikkeld voor het berekenen van een eerlijke prijs voor de boer.

Naast aspecten rond de handelsrelatie, gaat ook aandacht uit naar **ecologische aspecten**. Onder Biodia engageren de producenten zich ertoe om in toenemende mate ecologisch en duurzaam te produceren en inspanningen te doen op een aantal vlakken die niet opgenomen worden in het biologische lastenboek, bijvoorbeeld op vlak van:

- externe inputs als meststoffen en veevoeders.
- energiegebruik.
- waterverbruik en/of beschermen van de waterkwaliteit
- beschermen en bevorderen van biodiversiteit.

De prioriteiten en de invulling hiervan wordt gespecificeerd per product (groep) in samenspraak met de betrokken producentengroep.

Vredeseilanden ontwikkelde voor Biodia een lastenboek. De externe controle van de criteria in het lastenboek garanderen de eerlijke handelsrelatie en de inspanningen voor ecologische en sociale duurzaamheid.

Met Biodia wil Biosano een voorloper zijn naar een eerlijke lokale duurzame handel. Biosano hoopt dat anderen haar voorbeeld volgen en gelijkaardige initiatieven opstarten. Tegelijk hoopt Biosano via uitwisseling met de partners in het project, met geïnteresseerde organisaties en personen ook Biodia nog verder te ontwikkelen naar meer duurzaamheid en eerlijke handel.

Het lastenboek voor Biodia bestaat uit twee delen:

De **algemene criteria** gelden voor alle producten die worden ontwikkeld onder het merk Biodia. Deze criteria hebben betrekking op volgende punten:

- Producenten en productiewijze
- Producentenorganisatie
- Product en verwerking
- Handelscriteria

Daarnaast worden per product(groep) een aantal **specifieke criteria** ontwikkeld die betrekking hebben op

- de specifieke samenwerking,
- de ontwikkeling van een aangepast prijsberekenningsmodel, en
- inspanningen voor eventuele extra duurzaamheidscriteria die in overleg met de producentenorganisatie worden geïdentificeerd.

Algemene criteria:

Biosano bouwt met lokale producenten eerlijke handelsrelaties uit.
De producten die opgenomen worden in dit gamma voldoen aan volgende criteria.

1. Producenten en productiewijze:

De producenten produceren volgens het biologische lastenboek en zijn hiervoor gecertificeerd.

Onder Biodia engageren de producenten zich ertoe om in toenemende mate ecologisch en duurzaam te produceren en inspanningen te doen op een aantal vlakken die niet opgenomen worden in het biologische lastenboek. De prioriteiten en de invulling hiervan wordt gespecificeerd per product (groep) in samenspraak met de betrokken producentengroep. (cfr. specifieke criteria)

2. Producentenorganisaties:

De voorkeur wordt gegeven aan producenten die georganiseerd zijn in een producentenorganisatie. De producenten-organisatie voldoet aan volgende criteria:

- De organisatie moet niet noodzakelijk een juridisch statuut hebben maar kan ook een feitelijke vereniging zijn.
- De organisatie heeft als doel het gezamenlijk vermarkten en/of verwerken van de producten van de aangesloten leden.
- De organisatie moet al haar leden actief betrekken bij de strategische keuzes en de besluitvorming.
- Ze moet beschikken over een intern reglement dat een democratisch functioneren garandeert gebaseerd op het principe van één lid, één stem.
- Alle leden van de producentenvereniging kunnen in gelijke mate profiteren van de verwerking en vermarktingsactiviteiten van de producentenorganisatie, tenzij er sprake is van gedifferentieerde producten.
- De organisatie is financieel transparant naar zijn leden: minstens éénmaal per jaar krijgen de leden inzage in de boekhouding.

De producentenorganisatie is transparant en garandeert de traceerbaarheid en de kwaliteit van de producten.

- Aankoop en verkoopprijzen zijn transparant voor de leden.
- De producentenorganisatie koopt uitsluitend aan bij de leden.
- De organisatie staat in voor de traceerbaarheid van de producten.
- De producentenorganisatie staat in voor de garantie van de kwaliteit conform de wettelijke vereisten en de vereisten overeengekomen met de afnemer.

De producentenorganisatie is commercieel onafhankelijk:

- de organisatie beschikt over diverse verkoopkanalen voor haar producten en is niet afhankelijk van één verkoopkanaal
- de organisatie laat korte ketenverkoop toe aan zijn leden.

3. Product en verwerking:

De producten of de ingrediënten ervan zijn in hoofdzaak afkomstig van Belgische bedrijven.

- Het gaat over producten waar minstens één hoofdingrediënt afkomstig is van Belgische bedrijven.
- Alle grondstoffen die in België biologisch geproduceerd kunnen worden, zijn uit België afkomstig. Voor grondstoffen die in België niet geproduceerd worden, wordt een evenwaardig alternatief in het buitenland gezocht:
  - o Fair Trade gecertificeerde biologische producten,
  - o Producten uit gelijkaardige Europese certificatieschema's: Paysans d'ici van Ethiquable, Naturland Fair, Altereco, Soil Association Ethical Trade, Fair For Life,...

De producten worden verwerkt volgens het biologisch lastenboek en zijn gecertificeerd.

- De verwerking wordt gecontroleerd en gecertificeerd op basis van het biologische lastenboek.

De verwerking van de producten gebeurt in beheer van de producentenorganisatie of van de afnemer.

- De producentenorganisatie doet de verwerking in een eigen verwerkingseenheid of laat ze uitvoeren in loonwerk. Of, indien zo overeengekomen door de producentenorganisatie en de afnemer, gebeurt de verwerking in beheer van de afnemer.
- De verwerking gebeurt in België en zo dicht mogelijk in de nabijheid van de producenten.

4. **Handelscriteria:**

Er wordt gestreefd naar een volledige transparantie over kosten en prijzen doorheen de hele keten voor alle betrokkenen van producent tot consument, met voorbehoud van wettelijke of contractuele beperkingen.

- o de prijs om de grondstoffen te produceren.
- o de kosten voor verwerking en verpakken
- o de kosten van marketing en distributie van de groothandel
- o de marge van de detailhandelaar
- o de aanbevolen verkoopprijs aan consument

Biosano engageert zich om een eerlijke prijs te betalen aan de producenten:

- Om de productieprijs van de grondstoffen te berekenen wordt een model gehanteerd goedgekeurd door de producentenorganisatie en Biosano.
- De aankoopprijs wordt vastgelegd en herzien in een overlegvergadering tussen de leden of de gemandateerden van de producentenorganisatie en de afnemer. De producentenorganisatie is zelf verantwoordelijk voor het consulteren en informeren van zijn leden over het tot stand komen van de prijs.
- De aankoopprijs van de grondstoffen wordt gebaseerd op de kostprijs van de productie + arbeidsvergoeding + een marge voor investering. In dit model worden in overleg parameters vastgelegd die de grootste impact hebben op de kostprijs en die gevolgd zullen worden om te beoordelen of de aankoopprijs moet aangepast worden.
- De aankoopprijs wordt op afgesproken tijdstippen opnieuw bekeken en afgesproken op basis van de evolutie van de overeengekomen parameters.

De betaling aan de producentenorganisatie gebeurt binnen de 30 dagen na levering.

De producentenorganisatie en Biosano maken een contract waarin ze een minimumvolume, de manier waarop de prijs bepaald wordt en de betalingstermijn overeenkomen.

- Er wordt gestreefd naar een lange termijn relatie tussen producent en afnemer, te specificeren in het contract voor elke specifieke samenwerking.
- Het contract wordt afgesloten voor een termijn van minimum 1 jaar.
- De prijs kan variëren in de loop van het contract (zie boven).
- Het contract wordt automatisch verlengd tenzij het 6 maanden voor het einde van het contract door één van de partijen opgezegd wordt

Biosano werkt rechtstreeks met de producentenorganisatie, zonder tussenkomst van tussenpersonen.

De handelscriteria worden extern gecontroleerd als add-on bij de Biogarantie certificatie van Biosano en van de producentenorganisatie

Aan de algemene criteria worden per product een aantal specifiek criteria toegevoegd.

- Het model voor de prijsberekening en de frequentie van herbekijken van de prijs.
- Bijkomende (groei)criteria voor producenten op vlak van duurzaamheid.

Specifieke criteria voor zuivelproducten:

1. Samenwerkingsovereenkomst

Biosano engageert zich ertoe binnen het kader van 'eerlijke lokale biomelk' enkel melk af te nemen van de coöperatie Biomelk Vlaanderen. Dit wordt vastgelegd in het contract (lange termijn).

2. Prijsberekeningsmodel

Het prijsberekeningsmodel is gebaseerd op een theoretisch biologisch melkvee-bedrijf, ontwikkeld door een expert in de biologische melkveehouderij, met feedback van de producenten-organisatie en de afnemer. (Bijlage 1: kostprijsmodel biologische melk_20111001.pdf)

Het model wordt jaarlijks getoetst aan de hand van de evolutie van reële kosten door opvolging van één van de leden van Biomelk Vlaanderen en zo nodig aangepast aan de realiteit. Een aangepaste versie wordt goedgekeurd via een schriftelijke overeenkomst tussen de producentenorganisatie en Biosano.

3. Aanpassen van prijzen

De prijs aan de boer wordt in normale markt-omstandigheden tenminste één maal per jaar (naar de toekomst toe mogelijk twee maal per jaar) aangepast op basis van het ontwikkelde model: op 1 april (en op 1 oktober). Bij sterk stijgende of dalende kosten van bepaalde parameters kan de producenten-organisatie of de afnemer vragen om een herberekening van de prijs.

4. Bijkomende duurzaamheidscriteria – groeicriteria

De producenten engageren zich om in toenemende mate ecologisch en duurzaam te produceren en inspanningen te doen op een aantal vlakken die niet opgenomen worden in het biologische lastenboek.

Voor dit specifieke lastenboek voor zuivelproducten werden drie groeicriteria geformuleerd: rond het gebruik van soja, bijdrage aan biodiversiteit en rond het gebruik van antibiotica. Van bij de start wordt het criterium rond het gebruik van soja ingevuld. De twee overige criteria zullen in een tweede fase vorm krijgen, vanaf 2015.

4.1 Gebruik van soja

De bedrijven verminderen de afhankelijkheid van ingevoerde eiwitten door de teelt van eiwit houdende ruwvoerders en/of het telen of aankopen van eiwitten van lokale oorsprong.

Er wordt een 'lokaal eiwit' fonds aangelegd dat beheerd wordt door Biosano en waarin 1 Eurocent wordt gestort per verkochte liter melk dat zal worden gebruikt ter bevordering van het gebruik van lokale eiwitten. De besteding van dit fonds wordt jaarlijks bepaald in overleg met de boeren-organisatie. Het budget wordt ofwel geïnvesteerd in projecten, studiedagen, uitwisselingen die als doelstelling het verminderen van de afhankelijkheid van ingevoerde eiwitten hebben.

Ofwel wordt het budget uitgekeerd als incentive aan de melkveehouders die geen soja gebruiken in het voederrantsoen. De melkveehouders die geen soja gebruiken ondertekenen een verklaring waarin zij zich tot dit engagement verbinden .

In een tweede fase, vanaf 2015 zal ook verder vorm worden gegeven aan volgende groeicriteria:

4.2 Bijdrage aan biodiversiteit

De bedrijven dragen bij tot het bevorderen van biodiversiteit en tot een bijvriendelijke omgeving door het uitvoeren van natuurbeheersovereenkomsten (soortenbescherming, perceelsrandenbeheer, botanisch beheer, kleine landschapselementen,...), door het inzaaien van vlinderbloemigen en gras-klaverweiden of door andere initiatieven (bijv. teelt van hennep of luzerne, ...). De producentengroepering organiseert bij de start van de werking (2015) een bevraging van alle aangeslo-

ten melkboeren over de inspanningen tot het bevorderen van biodiversiteit vandaag en op basis van deze “nulmeting” worden streefdoelen afgesproken. De producentenorganisatie evalueert jaarlijks de vooruitgang en communiceert hierover met de afnemer.

4.3 Gebruik van antibiotica

De bedrijven verminderen het gebruik van antibiotica door in te zetten op ziektepreventie en door het gebruik van alternatieve geneesmiddelen en waar toch antibiotica wordt ingezet door een rationele keuze van product en moment van gebruik.

De producentengroepering organiseert bij de start van de werking (2015) een bevraging van alle aangesloten melkboeren over het gebruik van antibiotica vandaag en op basis van deze “nulmeting” worden streefdoelen afgesproken. De producentenorganisatie evalueert jaarlijks de vooruitgang en communiceert hierover met de afnemer.